NPRU

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

Nakhon Pathom Rajabhat University

ภาวะเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด

Supparat Wichiantanont

Outline

- ความหมาย
- การวินิจฉัย
- ประเมินปัจจัยเสี่ยงคลอดก่อนกำหนด
  - ซักประวัติ
  - ตรวจครรภ์
  - ตรวจสมุดฝากครรภ์ และประเมินอายุครรภ์

Preterm labor

- การเจ็บครรภ์ก่อนกำหนด

หมายถึง การเจ็บครรภ์ก่อนที่อายุครรภ์จะครบ 37 สัปดาห์ ซึ่งสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของปากมดลูก

การวินิจฉัย

มีการหดรัดตัวของมดลูกอย่างสม่ำเสมอ (อย่างน้อย 4 ครั้งใน 20 นาที หรือ 8 ครั้งใน 60 นาที) หลังอายุครรภ์ 20 สัปดาห์ และก่อน 37 สัปดาห์ ร่วมกับมีการเปลี่ยนแปลงของปากมดลูก

1. ปากมดลูกเปลี่ยนแปลงชัดเจน หรือ
2. ปากมดลูกเปิดอย่างน้อย 2 ซม. หรือ
3. ปากมดลูกบางตัวตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป

สาเหตุ

- ยุติการตั้งครรภ์โดยมีข้อบ่งชี้ : ความดันโลหิตสูงจากการตั้งครรภ์
- ถุงน้ำคร่ำแตกก่อนกำหนด (**premature rupture of membranes**)
- เจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนดด้วยสาเหตุ
  - ✓ ติดเชื้อ
  - ✓ มดลูกผิดปกติ
  - ✓ รกลอกตัวก่อนกำหนด
  - ✓ รกเกาะต่ำ

ความสำคัญ

- การเจ็บครรภ์ก่อนกำหนด เป็นสาเหตุการตายของทารก
- ภาวะแทรกซ้อนของระบบหายใจ หายใจลำบาก จากขาดสาร surfactant ในถุงลมปอด
- ทารกจะเป็น Respiratory distress syndrome (RDS)

ซักประวัติ

สตรีตั้งครรภ์ที่มารับบริการฝากครรภ์ครั้งแรก จะ ได้รับการซักประวัติ เพื่อค้นหาความเสี่ยงต่อการคลอด ก่อนกำหนด

ตรวจครรภ์

ประเมินอายุครรภ์

ห้องคลอด

- **ตรวจ CBC, U/A, Blood sugar, Electrolyte**
- **ตรวจคลื่นเสียงความถี่สูง**

  - ประเมินอายุครรภ์, น้ำคร่ำ, รก, ท่าของทารก

  - ความพิการแต่กำเนิด, ทารกโตช้าในครรภ์ (IUGR)

ตัวอย่าง

สตรีตั้งครรภ์ G_1P_0 GA 34 wks by U/S ฝากครรภ์ ครั้งที่แรกอายุครรภ์ 26 สัปดาห์ ได้รับวัคซีนป้องกันโรคบาดทะยัก 2 เข็มผลตรวจทางห้องปฏิบัติการ: ปกติ , Hct 41 % กรุ๊ปเลือด B , Rh Positive

ตัวอย่าง

- มารดามีโอกาสคลอดก่อนกำหนดเนื่องจากมีการเจ็บครรภ์

  S : มารดาบอกว่า “ มีอาการท้องแข็ง…”

  O : Intervant 4 นาที Duration 35 วินาที severity + 2

  : Cx = 2 cm , Eff = 100% , MI , Station = 0

การดูแล

วัตถุประสงค์

มารดาไม่เกิดการคลอดก่อนกำหนด

เกณฑ์การประเมิน

- ไม่มีอาการเจ็บครรภ์คลอดจริง
- มดลูกไม่หดรัดตัว ทุก 10 นาที
- ปากมดลูกไม่เปิดเพิ่มขึ้น ไม่มีมูก เลือด หรือ น้ำคร่ำ ออกจากช่องคลอด

การดูแล

1. ประเมินมารดาเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนดมีข้อบ่งชี้ในการยับยั้งการคลอดหรือไม่

2. ดูแลให้ได้รับยายับยั้งการเจ็บครรภ์ตามแผนการรักษา

2.1 อธิบายวัตถุประสงค์ขั้นตอนในการรักษา ตลอดจนอาการข้างเคียงที่อาจจะเกิดขึ้นจากการได้รับยายับยั้งการเจ็บครรภ์

2.2 ให้นอนพักบนเตียง ช่วยให้การหดรัดตัวของกล้ามเนื้อมดลูกลดลงและช่วยทำให้ปากมดลูกไม่เปิดเพิ่มขึ้น

2.3 ให้ยา **Bricanyl** ตามแผนการรักษายาดังกล่าวมีฤทธิ์ทำให้กล้ามเนื้อมดลูกคลายตัว

การดูแล

2.4 ประเมินการหดรัดตัวของมดลูก ความถี่ของการเจ็บครรภ์ ความรุนแรง ระยะเจ็บครรภ์

2.5 ฟังเสียงหัวใจทารกในครรภ์ทุก 30 นาที ถ้าผิดปกติ รายงานแพทย์

2.6 ประเมินสัญญาณชีพ

คำแนะนำกลับบ้าน

- ประเมินความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเจ็บครรภ์ก่อนกำหนด
- สังเกตการดิ้นของทารกในครรภ์ทุกวัน นับจำนวนครั้งที่เด็กดิ้น
- นอนพักบนเตียง (Bed rest)
- งดการเดินทางไกล
- งดการมีเพศสัมพันธ์

คำแนะนำกลับบ้าน

- รับประทานอาหารมีประโยชน์ น้ำหนักเพิ่ม½ กิโลกรัม/สัปดาห์
- ดื่มน้ำวันละ 8-10 แก้ว ไม่ควรดื่มน้ำชาหรือกาแฟ
- ไม่กลั้นปัสสาวะ เพื่อให้กระเพาะปัสสาวะว่าง
- ลดความเครียดโดยใช้เทคนิคต่าง ๆ เช่น การผ่อนคลาย
- สอนวิธีการประเมินอาการและอาการแสดงของการเจ็บครรภ์ก่อนกำหนด

การประเมินอาการ

- สังเกตมีอาการปวดท้อง ปวดหลังร่วมด้วยหรือไม่
- นอนพักอาการเจ็บครรภ์ทุก 10 นาที รีบไปพบแพทย์
- สังเกตสิ่งคัดหลั่งออกทางช่องคลอด มูก มูกปนเลือด น้ำใสๆไหลออกทางช่องคลอดให้รีบไปพบแพทย์

NPRU

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
NAKHON PATHOM RAJABHAT UNIVERSITY